ESKİL'İN KÖYLERİ GELECEĞİNİ BEKLİYOR



TAYFUR BAŞKAN

GİRİŞ

Görevim gereği Eskil İlçemizi ve Eskil'e bağlı köyleri dolaşıp vatandaşlarımızla bir araya geliyorum. Eskil'in meselelerini yerinde inceliyorum. Tespit ettiğim en büyük eksiklik, gençlerimizin ekip biçeceği belli büyüklükte bir toprağa ve evlenip evini yapacağı bir arsaya sahip olmamalarıdır. Hayvancılıkla uğraşmak isteyenler de ahırlarını ve barınaklarını yapacakları bir yer istemektedirler. Düzenli bir iş bulmak için şehirlere göçen, yaşadıkları bütün zorluklara rağmen oralarda tutunmaya çalışan gençlere, "köyünüze dönün, üretin ve kazanın" demek kolaydır. Sohbeti açar.

Gençlerimiz öncelikle kendi köylerinde yaşamak, evini barkını orada kurmak istiyorlar. "Köyüne dön, üret, kazan" derken, gençlerimize inşa edecekleri bir ev yeri ve üretim yapabilecekleri bir tarla gösterebiliyor muyuz..? Meselenin özü, onların önünde bekleyen en büyük soru budur. Köyünde kalmak, tarlasını ekip biçmek ve çocuklarını köyünde büyütmek isteyen gençlerimize ; "arsa yok, plan yok, yeni yerleşim alanı yok" denilmektedir. Bu olumsuz yaklaşımlar meseleleri çözmüyor. Bilakis sıkıntıyı ve umutsuzluğu artırıyor. Bugün hangi köyümüze gitsek aynı manzarayla karşılaşıyoruz.

Bayramdüğü'nde, Güneşli'de, Sağsak'da, Çukuryurt'da, Başaran'da, Katrancı'da, Celil'de, Gümüşdüğün'de Filikçive diğer köylerimizde vatandaşlarımızın büyük bölümü aynı zorlukları yaşıyor. "Biz burada yaşamak istiyoruz ama çocuklarımıza ev yapacak yer bulamıyoruz" diyen insanları anlamak gerekir… Eskil İlçemizin binlerce yıla dayanan bir tarihi vardır. Eskil'in köyleri yeni kurulmuş yerleşim birimleri değildir. Bu köylerde insanlar nesiller boyunca yaşamış, üretmiş, hayvan beslemiş, evini barkını kurmuş ve hayatını burada sürdürmüştür.

Köylümüz kaçak yapı istemiyor planlı yerleşim alanları istiyor.

Bugün genç bir kardeşimiz evleniyor. Köyünden ayrılmak istemiyor. Babasının yanında kalmak, hayvancılık yapmak, tarlasını ekip biçmek istiyor. Fakat planlı arsa bulamıyor.
Ne yapıyor? Köyün çevresinde uygun gördüğü bir yere yöneliyor. Kimi kendi tarlasına ev yapıyor. Kimi köyün kenarındaki boş alana temel atıyor. Bazıları da yıllar önce kurulmuş mahallelerde ve bölgelerde kendisine bir yer bulmaya çalışıyor.

Sonra da karşımıza plansız ve kontrolsüz yapılaşma çıkıyor. "Buraya ev yapma diyenlere, peki nereye yapacağım, sorusu sorulmalıdır..?" Burada yaşayan insanlara yasak koymakla bu mesele çözülemez. Devletin görevi sadece yasak koymak değil, alternatif üretmektir. Bugün ülkemizde çok önemli yerleşim politikalar uygulanıyor. Cumhurbaşkanımızın da sık sık vurguladığı gibi, köylerimizin yeniden canlandırılması, üretimin artırılması, gençlerimizin köylerinde kalması ve köye dönüşün teşvik edilmesi amacıyla çeşitli projeler hayata geçiriliyor. Gençlere kendi işini kurmaları için destekler veriliyor. Tarım ve hayvancılık yapmak isteyenlere çeşitli imkânlar sağlanıyor.

Devletin kırsal politikası ile sahadaki gerçeklik uyuşmalı

Devletin kırsal kalkınma politikası ile köylerdeki planlama politikası birbirini tamamlamalıdır. Bir gence iş kurma desteği veya hayvancılık desteği veriliyorsa, o işin yapılabileceği planlı alan da düşünülmelidir. Bir aile köyüne dönmeye teşvik ediliyorsa o ailenin yaşayacağı konutun arsası da hazırlanmalıdır. Aksi hâlde verilen desteklerin bir kısmı kâğıt üzerinde kalır.

Büyük ova ve özel çevre koruma alanı gerçeği

Eskil'in işi elbette kolay değildir. Bölgemizin önemli bir bölümü "Büyük Ova Koruma Alanı" içerisinde. Ayrıca "Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Alanı" ve tabiat varlıklarının korunmasına ilişkin hükümler de planlama çalışmalarını daha hassas hâle getiriyor.

Biz bunların kaldırılmasını istemiyoruz. Tarıma elverişli topraklarımızı, meralarımızı, Tuz Gölü'nü ve doğal değerlerimizi koruyalım.

Ancak bunları yaparken şunu unutmayalım. Bu köyler söz konusu koruma kararlarından çok daha önce vardı. İnsanlar burada yaşıyor, tarım yapıyor, hayvan besliyor ve evlerini inşa ediyorlardı. Yıllar sonra, farklı tarihlerde bu alanlara çeşitli koruma statüleri getirildi. Dolayısıyla bugün koruma kararlarının gereğini yerine getirirken kadim köylerimizin ve burada yaşayan insanların geleceğini de planlamak zorundayız.

Koruma ile köylünün hayatını karşı karşıya getirmeyelim

Bize göre konu, "tarım mı korunacak, köylü mü?" şeklinde bir tercih değildir. İkisini de koruyabiliriz. Tarımı, merayı, doğayı koruyabiliriz. Ama aynı zamanda insanımızın hayat hakkını ve köylerimizin geleceğini de koruyabiliriz. Bunun yolu planlamadan geçer.

Plansızlık gelecekte büyük bir sorumluluk doğurabilir

Bugün plansız yapılaşmaya göz yumup, vatandaşın çaresizliğini görmezden gelirsek, bunun yarın çok daha ağır sonuçları olabilir. Bir deprem, bir yangın veya bir başka doğal afet olduğunu düşünelim. Dar ve düzensiz yollar... Birbirine çok yakın yapılar... Acil yardım araçlarının giremediği sokaklar...

Mühendislik hizmeti almamış binalar...Kontrolsüz müştemilatlar... Bunların hepsi afet anında riski artırabilir. O zaman şu soruyu sormak zorunda kalabiliriz. "Plansız yapılaşmanın meydana getirdiği sonuçların sorumluluğunu kim üstlenecek?" Bu soruyu afet olduktan sonra değil, afet olmadan önce sormalıyız. Plan yapmak sadece vatandaşın değil, devletin de güvencesidir.

Planlama maliyeti köylünün omuzuna bırakılmamalıdır

Bir köyün gerçek anlamda planlanması kolay ve ucuz bir iş değildir. Şehir plancısı, harita mühendisi, zemin etüdü yapan jeologlar, kadastro çalışmaları, meraların araştırılması ve parselasyon gerekir. Bütün bunların ciddi maliyetleri vardır. Bir köy muhtarlığının böyle bir bütçeye sahip olması mümkün değildir. Bu maliyet vatandaşın üzerine bırakılırsa planlama yine yapılamaz.

Sonuç itibariyle plansız yapılaşma devam eder. Bu nedenle kamu yararı taşıyan bu çalışmaların devlet tarafından desteklenmesi ve ilgili kamu kurumlarının koordinasyonuyla yürütülmesi gerekir. Devlet, planlama maliyetini üstlendiğinde takibini, kontrolünü, denetimini de yapar. Alt yapıyı planlar ve yapılaşmayı kontrol altına alır. Böylece hem vatandaş korunur hem de devletin gelecekteki sorumluluğu ve maliyeti azalır.

Çözümün ilk adımı ; köyler yeniden incelenmelidir.

Eskil'in bütün köylerinde kapsamlı bir çalışma yapılmalıdır. Her köy için; mevcut yerleşim, yapılaşma, mera, tarım, "büyük ova sınırı", "özel çevre koruma sınırı", kadastro, arazi toplulaştırması, altyapı, ulaşım, jeolojik durum, hayvancılık ve sosyal alanlar planlanıp, genç nüfusun konut ihtiyacı ortaya çıkarılmalıdır. Son tahlilde, köyün sadece bugünü değil, gelecekteki ihtiyacı da hesaplanmalıdır.

Eskil'in köyleri için özel bir planlama modeli şarttır.

Benim kanaatim şudur: Eskil'in kadim köyleri için ilgili bakanlıklarımızın, valiliğimizin, yerel yönetimlerin, tapu ve kadastro birimlerinin ve diğer kurumların ortak çalışacağı özel bir kırsal yerleşim planlama modeli oluşturulmalıdır. Her köyün gerçeği ayrı ayrı ele alınmalıdır. Korunması gereken tarım arazileri ve gerçek meralar korunmalıdır.

Özel çevre koruma hükümlerine uyulmalıdır. Ayrıca, başka hiçbir alternatif olmayan ve yıllardır yerleşim dokusuyla bütünleşmiş alanların durumu da bilimsel ve hukuki çerçevede yeniden değerlendirilmelidir.

SONUÇ

Kırsal kalkınma insana, üretime ve gençlere gelecek açmaktır. Köye hayat vermektir. Eskil'in köylerinde yaşayan insanlar yarınlarından ümitli olmak istiyor. Artık yapılması gereken, bu kadim köylerin geleceğini planlamaktır. Koruma ile hayatı, tarım ile yerleşimi, hayvancılık ile çevreyi, devlet politikası ile sahadaki gerçekliği birbirine karşı değil, birbirini tamamlayacak şekilde ele almak zorundayız.

Çünkü yarın gençlerimizi köylerine döndürmek istediğimizde onlara, "gel, burada üret." diyebilmemiz için bugün onların yaşayacakları yerleri belirlememiz ve hayat standartlarını oluşturmamız gerekir. Eskil'in köyleri yardım değil, plan istiyor. Ayrıcalık değil, çözüm istiyor. Kaçak yapılaşma değil, güvenli ve planlı yaşam alanı istiyor. Bizim en büyük temennimiz, bütün köyleriyle beraber Eskil ilçemizin sesinin duyulmasıdır

